

Problematika nadomeščanja manjkajočih ploščic pri mozaiku iz Mestne hranilnice ljubljanske

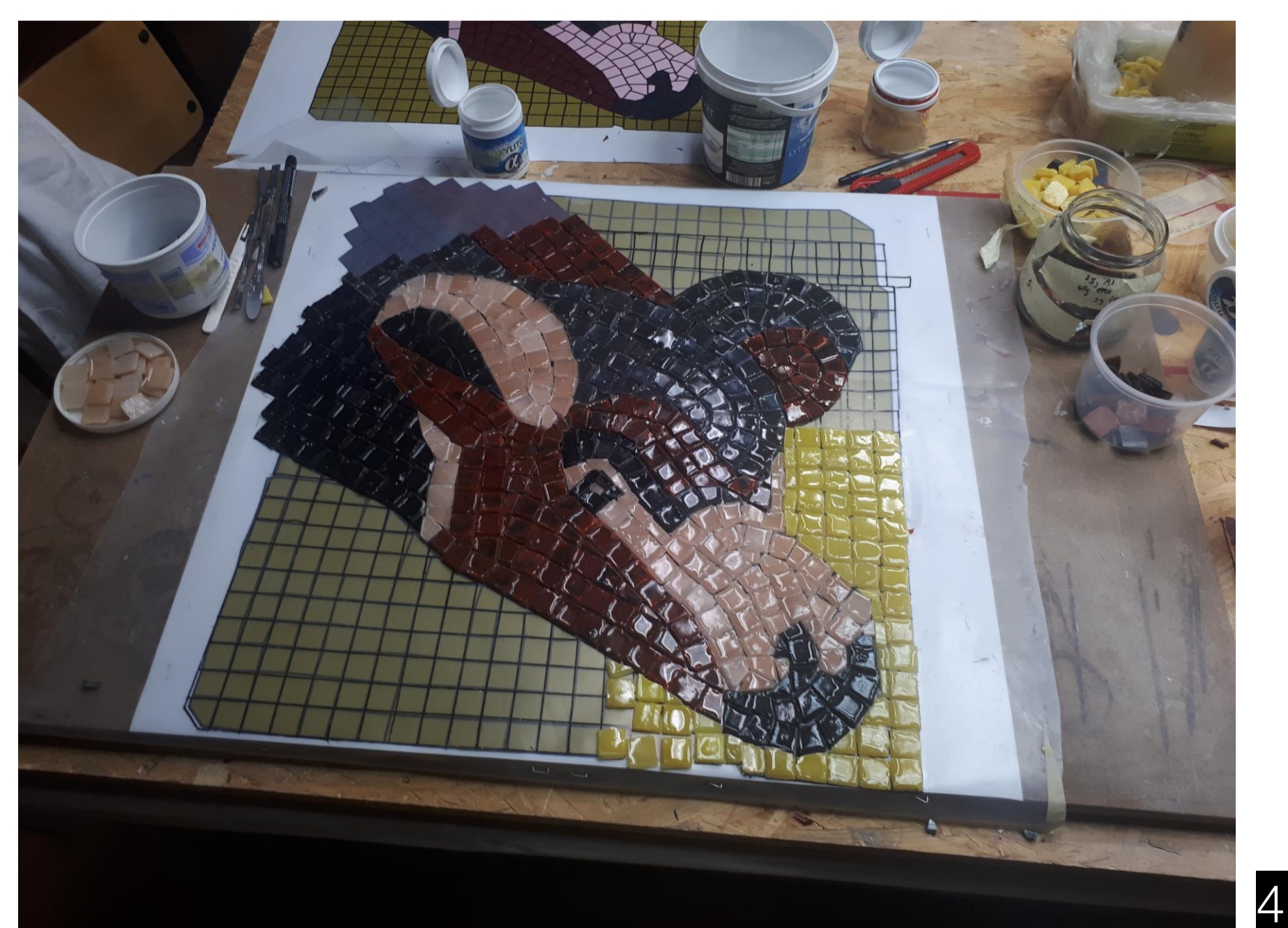
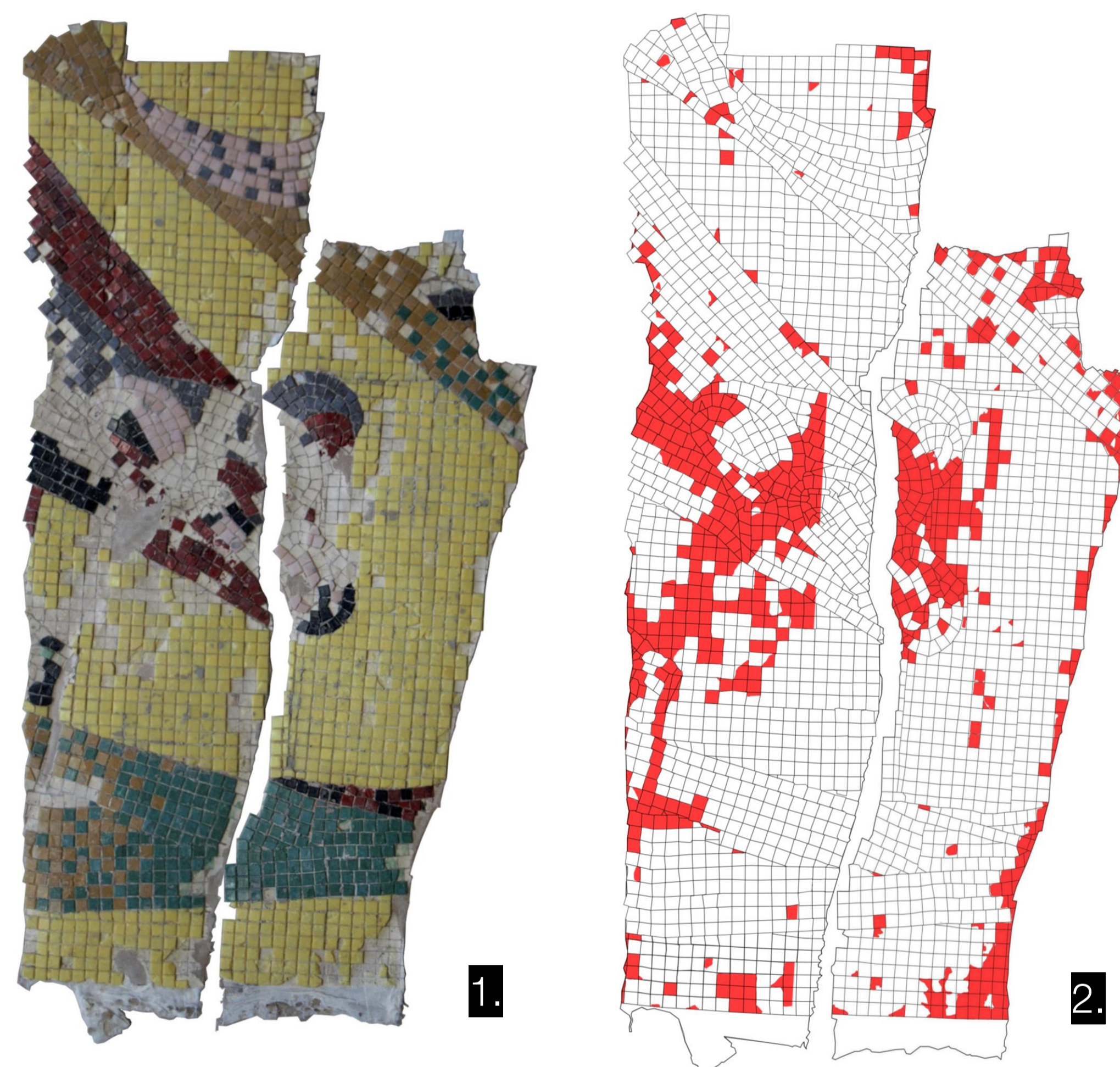
Avtor: Roza Šantej

Sodelavci: doc. mag. Gregor Kokalj in asist. Ajda Mladenović

V Mestni hranilnici ljubljanski na Čopovi ulici v Ljubljani je bil leta 2018 zaradi prenove poslovalnice izveden poseg snemanja mozaika. Gre za moderni mozaik iz leta 1962, izdelan iz ploščic iz steklene mase. Med snemanjem je mozaik razpadel na 12 kosov, veliko mozaičnih ploščic je bilo izgubljenih. Kosi mozaika se nahajajo v prostorih Oddelka za restavracijo ALUO. Dva iz med njih sta podrobneje obravnavana v avtoričinem diplomskem delu, katerega problematika je nadomeščanje izgubljenega materiala. Predlagali smo poskusno izdelavo nadomestnih ploščic iz novejših modernih materialov, ki bi optično ustrezali izvirniku in bi bili primerni za nadomestitev uničenih ploščic. Poudarek v diplomski je tudi na etiki in načelih konserviranja in restavriranja, povezanih z nadomeščanjem izvirnega materiala.

Primernost izdelanih mozaičnih kock pri restavriranju in konserviranju mozaika smo presojali s kopijo detajla mozaika. Uporabljene so bile za ta namen v ateljeju izdelane nadomestne ploščice iz različnih epoksidnih smol (Epox 210, Viwood, Crystalres in Aquares) in polnil (Kremenit, aluminijev hidroksid) z dodatki pigmentov, po videzu podobne izvirnim ploščicam.

Kopija je bila izdelana po posredni metodi, s polaganjem mozaičnih ploščic z licem navzdol. Za osnovo je služila barvna rekonstrukcija detajla, čez katero smo pritrdili folijo z obrisi mozaičnih ploščic. Nanjo so bile nato z 10-odstotnim klejnim lepilom prilepljene nove mozaične ploščice, katerih robove smo po potrebi dodatno oblikovali s kleščami in zgladili z brusilnim papirjem. Po končanem lepljenju smo kopijo obdali z okvirjem iz lesenih palic in zalili s cementno maso. Ta se je sušila okoli 48 ur, nato pa je bila kopija s poliuretansko peno prilepljena na nov nosilec. Kopijo mozaika smo nato obrnili na lice in odstranili s klejem prilepljeno folijo ter ostanke lepila z mozaičnih kock. Gostota uporabljene cementne mase se je izkazala za ustrezno, saj masa ni zalila lica mozaika. Okrasni omet smo nato v dveh plasteh nanесли po robu nosilca. Izdelana kopija je bila uporabljena kot pomoč pri presoji uporabnosti izdelanih ploščic in vizualnega približevanja nadomestnih ploščic z izvirnimi ter za cenovno primerjavo s komercialno dostopnimi steklenimi ploščicami.

Slika 1: Kosa mozaika iz Mestne hranilnice ljubljanske
Slika 2: Grafični prikaz poškodb
Slika 3: Izdelava kalupa za ulivanje novih ploščic
Slika 4: Izdelava kopije mozaika
Slika 5: Končana kopija detajla mozaika